

te slaan?), maar toen de Nederlands-Indische Commissie bleef aandringen, gaf het hoofdkwartier schoorvoetend toestemming om de expeditie uit te zenden. Met veel moeite kreeg vervolgens schout-bij-nacht Coster er twee-en-tachtig Knil-militairen voor bijeen, aan wie later een peloton van negen-en-twintig Australiërs zou worden toegevoegd.

De expeditie werd een volledige mislukking, omdat de zwakke detachementen niet in staat waren, de Japanse tegenaanvallen af te slaan. Het door een kapitein van het Knil gecommandeerde detachement van een-en-veertig man dat op Wamar geland was¹, voer zonder een schot gelost te hebben met hulp van inheemse prauwen naar Darwin terug.² Op Toel werd enige weerstand geboden maar ook hier moest het Knil-detachement de wijk nemen – de detachementscommandant en dr. van Nieuwenhuyzen, als bestuursambtenaar meegezonden, werden door de inheemse bevolking verraden en op Ambon terechtgesteld. Tot een gevecht van enige betekenis kwam het slechts op Jamdena waar de Knil-sergeant J. Tahija op 30 juli de Japanners verliezen kon toebrengen, maar toen daags daarna twee motorvaartuigen verschenen met de negen-en-twintig Australiërs, werden deze door de Japanners beschoten – de commandant sneuvelde, de overigen keerden in hun motorboten naar Australië terug. Tahija en enkele anderen maakten voor hun terugvaart gebruik van een inheemse prauw.

Van de twee-en-tachtig Knil-militairen die op deze onberaden expedities waren uitgezonden (Helfrich, die in het plan niet gekend was, schrijft over 'nutteloze speldeprikken' en 'onnodig offeren van mensen'³), konden slechts vijftig weer Australië bereiken.

Wij voegen aan dit alles nog toe dat men in Australië aan de inheemse

¹ Op dat eiland bevond zich toen een door Egerton Mott uitgezonden *party* die uit twee man bestond: een Australische kapitein en een Deense parelvisser die de wateren van dit deel van Indië goed kende. Zij waren met een schoener via Merauke op Wamar aangekomen – met dit schip voeren zij op 31 juli '42 naar Australië terug. ² Tegen het uitzenden van de kapitein die als onbekwaam bekend stond ('in het vooroorlogse promotie-systeem is hij', aldus van Eechoud, 'zoals de uitdrukking luidde, door ademen kapitein geworden, maar hij had normaal niet eens korporaal kunnen worden'), was door kapitein Spoor gewaarschuwd en de militaire arts die met de expeditie meeging, had uit Darwin geseind, dat de detachementscommandant 'ontoerekeningsvatbaar' was. Tegen de kapitein is later voor de krijgsraad vijf jaar gevangenisstraf geëist – de raad heeft hem één jaar en acht maanden opgelegd 'met de overweging', aldus weer van Eechoud, 'dat hier de legerleiding het meest heeft gefaald' (getuige J. P. K. van Eechoud, *Enq.*, dl. VIII c, p. 703) – juister dunkt ons: de Onderbevelhebber Strijdkrachten Oosten, schout-bij-nacht Coster. ³ Helfrich: *Memoires*, dl. II, p. 105.